

Samfunnsansvarsrapport 2015

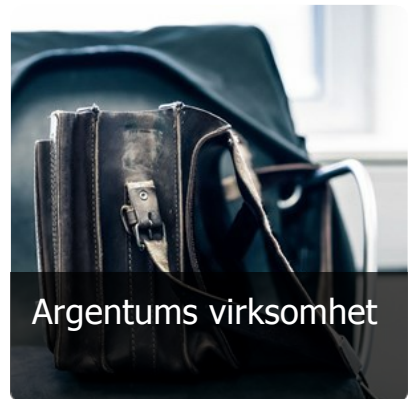
Samfunnsansvar er en integrert del av Argentums virksomhet. Dette gjelder investeringsbeslutninger, overfor investeringspartnere, så vel som i øvrig virksomhet.

ESG strategi

Investeringsvirksomhet

Argentums virksomhet

Argentums strategi

Argentum tror at ansvarlig verdiskaping gir best avkastning på sikt. Gode rutiner knyttet til arbeidet med samfunnsansvar og ESG, både i investeringsbeslutningene og internt i organisasjonen, er en viktig del av Argentums strategi for å levere en god avkastning og bidra til å utvikle bransjen.

Hovedpunkter fra Argentums ESG-arbeid

Argentum har **etiske retningslinjer** som er tilgjengelig på selskapets nettsider, www.argentum.no. Argentum har i flere år tatt utgangspunkt i prinsippene i UNs Global Compact og UN Pri, og de etiske retningslinjene er også basert på disse prinsippene. I 2012 ble Argentum fullverdig **medlem i UN Global Compact**, og den første rapporteringen fant sted i 2013.

Selskapet har **måleindikatorer knyttet til miljø- og samfunnsansvar**, både interne mål for egen organisasjon og mål knyttet til investeringsvirksomheten. For **investeringsprosessen** er det utarbeidet egne krav til samfunnsansvar, slik at dette er en integrert del av prosess, beslutning og oppfølging av forvalterne i porteføljen.

Argentum arbeider målrettet med samfunnsansvar og videreutvikling av selskapets prosesser på området. Selskapet samarbeider med andre investorer i arbeidet med samfunnsansvar, og er medlem i **Norsk forum**

for ansvarlige og bærekraftige investeringer (Norsif). Argentum utarbeider også en årlig rapport om arbeidet med samfunnsansvar som behandles i styret og er tilgjengelig på selskapets nettsider.

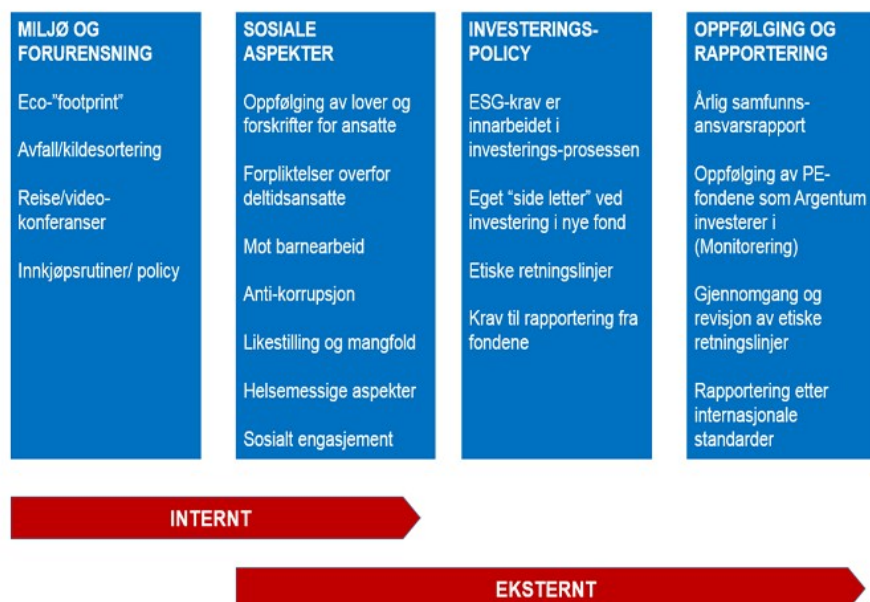
Strategi for samfunnsansvar

Argentum har identifisert syv hovedpunkter som ligger til grunn for vårt arbeid knyttet til samfunnsansvar:

- Godt gjennomarbeidede etiske retningslinjer som kommuniseres aktivt internt og eksternt
- Integrere de etiske prinsippene i selskapets investeringsprosesser, herunder primary, secondary og ko-investeringer
- Dialog med fondene Argentum investerer i om implementering av ESG[1], i virksomheten i tillegg til monitorering og rapportering
- Engasjere oss i bransjen og bidra til økt oppmerksomhet om samfunnsansvar, for eksempel via vår nettside
- Være miljøbevisste internt i egen aktivitet og virksomhet
- Bevisstgjøre vår egen organisasjon på samfunnsansvar
- Rapportere årlig på vårt interne og eksternt rettede arbeid med samfunnsansvar

Argentums etiske retningslinjer revideres jevnlig. I retningslinjene heter det blant annet at:

”Argentum skal integrere hensyn til god selskapsstyring, miljø og samfunnsmessige forhold i investeringsvirksomheten”[2]. I tillegg skal det årlig fremlegges rapporter om samfunnsansvar for egen virksomhet og spesifikt for status på porteføljenivå[3].

Utover selskapets egne etiske retningslinjer, legges prinsippene i UN Global Compact og FNs prinsipper for ansvarlige investeringer, UN Pri, til grunn for selskapets investeringsvirksomhet. UN Global Compact baserer seg på ti prinsipper knyttet til menneskerettigheter, arbeidslivsstandarder, miljø og anti-korrupsjon. UN Pri er knyttet til miljømessige, sosiale og ledelsesmessige forhold, deriblant at ESG skal inkluderes i investeringsprosessen og at man skal arbeide for økt åpenhet og implementering av disse prinsippene i bransjen.

Etter at selskapet lenge har tatt utgangspunkt i UN Global Compact-prinsippene, ble Argentum et fullverdig medlem av UN Global Compact i 2012. Den første rapporteringen ble foretatt i oktober 2013. Den siste

rapporten fra oktober 2015, er tilgjengelig

på: <https://www.unglobalcompact.org/participation/report/cop/create-and-submit/active/178881>

De ti kjerneprinsippene i UN Global Compact:

Menneskerettigheter

- Prinsipp 1: Bedriften skal støtte og respektere vern om internasjonalt anerkjente menneskerettigheter
- Prinsipp 2: Bedriften skal påse at de ikke medvirker til brudd på menneskerettighetene

Standarder for arbeidslivet

- Prinsipp 3: Bedriften skal holde organisasjonsfriheten i hevd og sikre at retten til å føre kollektive forhandlinger anerkjennes i praksis
- Prinsipp 4: Bedriften skal sikre at alle former for tvangsarbeid avskaffes
- Prinsipp 5: Bedriften skal sikre at barnarbeid reelt avskaffes
- Prinsipp 6: Bedriften skal sikre at diskriminering i arbeidslivet avskaffes

Miljø

- Prinsipp 7: Bedriften skal støtte en føre-var-tilnærming til miljøutfordringer
- Prinsipp 8: Bedriften skal ta initiativ til fremme av økt miljøansvar
- Prinsipp 9: Bedriften skal oppmuntre til utvikling og spredning av miljøvennlig teknologi

Bekjempelse av korrupsjon

- Prinsipp 10: Bedriften skal bekjempe enhver form for korrupsjon, herunder utpressing og bestikkelser.

Argentum støtter disse prinsippene og legger dem til grunn for sin virksomhet. Det er viktig for Argentum som en investor i private equity-fond at forvalterne også kjenner til disse prinsippene og baserer sin virksomhet på UN Global Compact. Argentum arbeider for dette i selskapets oppfølging av forvalterne.

I tillegg til Global Compact-prinsippene, følger Argentum også den europeiske bransjeforeningen for private equity-fond (EVCA) sin standard for ansvarlige investeringer i oppfølgingen av forvalterne. Denne standarden ble etablert i 2012, og EVCA-standardene er integrert i vår oppfølging av forvalterne. Spørsmålene knyttet til dette omhandler arbeidet fondene foretar i forkant av nyinvesteringer, og oppfølgingen av selskapene i etterkant av at investeringen er gjort.

Argentum følger OECDs retningslinjer på skatteområdet, samt standardene til Global Forum og investerer kun i jurisdiksjoner som har skatteavtaler med Norge. Argentum synliggjør informasjon om fondenes jurisdiksjon på våre hjemmesider og i årsrapporten.

Den interne rapporteringen på samfunnsansvar er basert på relevante indikatorer fra FNs Global Reporting Initiative (GRI), som blant annet viser vår belastning på miljøet og utviklingen disse indikatorene har hatt.

[1] Environmental, Social and Corporate Governance.

[2] Jfr. punkt B1 i Argentums etiske retningslinjer.

[3] Jfr. punktene A15 og B5 i retningslinjene.

Investeringsvirksomhet

Argentum stiller høye krav til fondene det investeres i. I alle investeringsprosesser skal det opplyses om vurderingene som er foretatt med tanke på samfunnsansvar og ESG.

Argentums investeringsprosess

I forkant av en investering i et nytt fond foretas det en separat analyse av forvalterens syn, retningslinjer og arbeidsmetode innenfor samfunnsansvar. Undersøkelsen gjennomføres ved å innhente informasjon, og deretter diskutere med forvalterne hvordan de selv innhenter relevant informasjon før investeringer i et porteføljeselskap foretas, samt hvordan dette følges opp og rapporteres underveis i eierperioden. Argentum inkluderer også spørsmål om samfunnsansvar i referanseundersøkelsene som foretas av forvalterne. Argentum sine funn og vurderinger presenteres særskilt i investeringsinnstillingen.

Argentum har systematisert vurderinger knyttet til samfunnsansvar slik at dette er en del av det formelle avtaleverket ved deltagelse i nye fond. Argentum har satt opp en standardavtale i form av et sidebrev, som alle forvaltere må slutte seg til i en eller annen form, før det kommitteres kapital til et nytt fond. I dette inngår blant annet at forvalterne aksepterer:

- At Argentums investeringsaktiviteter er basert på prinsippene i UN Global Compact
- At de har mottatt Argentums etiske retningslinjer, og oppfordres av Argentum til å utvikle lignende retningslinjer
- Å vurdere de sosiale, miljømessige og etiske konsekvensene av nåværende og planlagte investeringer

Investeringsrestriksjoner og rapportering knyttet til ESG er andre aspekter som dekkes av avtaleverket ved investeringer i nye fond. I 2016 har Argentum også oppdatert sitt standard sidebrev, slik at dette følger Statens Pensjonsfond Utland sine nye retningslinjer knyttet til kullinvesteringer. I hovedsak betyr det at Argentum fremover ikke investerer i fond eller bedrifter hvor virksomheten eller inntektene knyttet til kull utgjør mer enn 30 prosent.

Samfunnsansvar er også en naturlig del av investeringsprosessen innenfor investeringer i annenhåndsmarkedet (secondary^[1]) og ko-investeringer.

Når det gjelder annenhåndsinvesteringer har ikke Argentum noen innflytelse på det eksisterende avtaleverket i fond som allerede er etablert, men det blir foretatt en konkret vurdering av alle selskapene i den underliggende porteføljen opp mot Argentums ESG-kriterier før en investeringsbeslutning fattes. Dersom det dreier seg om en forvalter som Argentum ikke er kjent med fra før, gjennomgås forvalterens tilnærming til ESG, inklusive deres etiske retningslinjer, eksisterende investeringsbegrensninger og eksisterende rapporteringsrutiner. Fremover vil Argentum fremdeles fokusere på å presentere sine retningslinjer for forvalterne der vi investerer, og støtte opp om en eventuell videreutvikling av forvalternes egne retningslinjer ved behov.

Innenfor ko-investeringer, hvor Argentum gjennom Nordic Additional Funding (NAF) investerer i selskaper sammen med fond, er samfunnsansvar en del av punktene som undersøkes spesifikt før en investeringsbeslutning fattes.

Her blir det alltid utført en overordnet vurdering av investeringsmuligheten, knyttet opp mot ESG, i forbindelse med første interne gjennomgang. Denne er basert på UN Global Compact sine hovedområder:

- Menneskerettigheter
- Standarder for arbeidslivet
- Miljø
- Bekjempelse av korrupsjon

I etterkant av at NAF har investert i et selskap, gjennomføres det årlige evalueringer av statusen på arbeidet med ESG i hvert porteføljeselskap.

Argentum arbeider kontinuerlig med å videreutvikle sitt arbeid med samfunnsansvar, og vil fremover arbeide for å ytterligere styrke prosessene i forkant av nyinvesteringer.

---

[1] Secondary: Når Argentum kjøper fondsandeler i annenhåndsmarkedet.

Nye kommitteringer i 2015

I løpet av 2015 kommitterte Argentum til syv nye fond i primary-porteføljen: EQT VII, EnCap Energy Capital Fund X, GENUI Fund, Longship Fund I, MB Equity Fund V, Norvestor VII og Norvestor VII OS.

Samtlige av disse forvaltningsmiljøene har akseptert vårt sidebrev. Forvalterne har enten forpliktet seg til å avlegge årlig rapportering på sitt arbeid knyttet til samfunnsansvar via dette, eller har egne rutiner som dekker rapporteringen til Argentum på en tilfredsstillende måte. Fire av forvalterne er nye i Argentums portefølje; EnCap, GENUI, Longship og MB. I forkant av at Argentum investerer hos nye forvaltningsmiljøer gjøres det et spesielt grundig arbeid; også av vurderingene knyttet til samfunnsansvar. Samtlige nye forvaltere har etablert tilfredsstillende ESG-retningslinjer.

Generell statusrapport 2015

Argentum foretar en årlig gjennomgang av status knyttet til samfunnsansvar for fondene i porteføljen.

Dette foregår ved at Argentum ber forvalterne svare på et sett spørsmål knyttet til samfunnsansvar. I tillegg til at dette gir oss en oversikt over status i porteføljen bidrar det til en bevisstgjøring omkring samfunnsansvar hos forvalterne. I 2015 bestod Argentums portefølje av 48 ulike forvaltningsmiljøer, som forvaltet totalt 101 fond.

Indikator	Status 2015	Status 2014
Hvor mange av våre forvaltere følger ESG-retningslinjer for investeringer?	41 av 48 (85 %)	36 av 45 (80 %)
Hvor mange av våre forvaltere har tilfredsstillende ESG-retningslinjer?*	34 av 48 (71 %)	26 av 45 (58 %)
Hvor mange fond leverer en rapport til investorene om sin ESG-aktivitet?	7 nykommitteringer har forpliktet seg til dette. Tidligere har 18 nykommitteringer forpliktet seg til dette. Ytterligere 5 forvaltere har utviklet/er i en prosess med å utvikle denne typen rapportering.	4 nykommitteringer har forpliktet seg til dette. Tidligere har 14 nykommitteringer forpliktet seg til dette. Ytterligere to forvaltere er i en prosess med å utvikle denne typen rapportering.
Transparens: Rapporterer forvalterne om transaksjoner og porteføljebedrifter på internett?	Tilfredsstillende: 42 av 48 forvaltere	Tilfredsstillende: 39 av 45 forvaltere

En endring i rapporteringen for 2015 sammenlignet med tidligere år, er at det rapporteres om status for arbeidet med ESG-retningslinjer på forvalternivå, og ikke på fonds nivå. Bakgrunnen for dette er at arbeidet knyttet til ESG i stor grad utføres på forvalternivå, og at nyutviklede ESG-retningslinjer i praksis vil gjelde for alle fond i forvalternes portefølje.

Årets kartlegging av forvalterne viser at majoriteten av forvalterne har formelle retningslinjer på plass knyttet til samfunnsansvar^[1]. Både antallet og andelen av forvaltere med slike retningslinjer har økt. Forvalterne som ikke har etablert dette kan hovedsakelig deles i tre:

- Eldre forvaltere; der investeringsperioden har utløpt og fondene allerede er fullinvestert
- Fond-i-fond-forvaltere, som ikke har egne retningslinjer knyttet til private equity
- Forvaltere som er i en prosess med å utvikle dette, men foreløpig ikke har dette etablert

Ser man nærmere på punktet knyttet til tilfredsstillende retningslinjer^[2], viser det en økning på åtte forvaltere som har dette; fra 26 til 34. Dette skyldes både at eksisterende forvaltere har videreutviklet sitt arbeid knyttet til samfunnsansvar, samt at nye forvaltere i porteføljen har etablert tilfredsstillende retningslinjer knyttet til ESG.

Forvalterne arbeider kontinuerlig med å oppdatere og videreutvikle sin policy, noe som gjenspeiles i rapporteringen vi har mottatt. 25 av forvalterne har enten utført konkrete grep for å videreutvikle sin ESG-policy i 2015, eller har konkrete planer for å videreutvikle denne i 2016. Dette viser at det store flertallet av de aktive forvalterne i Argentum sin portefølje, ser på arbeidet med ESG som en prosess som man stadig arbeider med å styrke, noe som er positivt. Argentum har tidligere bidratt med innspill til flere av forvalterne i arbeidet med å videreutvikle sin ESG-policy, og har også gjort dette i 2015.

I takt med at flertallet av forvalterne i porteføljen har utviklet sin egen ESG-policy, som danner grunnlaget for forvalternes investeringer, er det naturlig å se nærmere på hvordan dette følges opp, både i investeringsprosessen og i den videre eierskapsfasen. Argentum utvidet i 2013 sin samfunnsansvarsrapportering til å inkludere den europeiske bransjeforeningens Invest Europe sin nyetablerte standard for ansvarlige investeringer. Disse spørsmålene omhandler arbeidet fondene foretar i forkant av nye investeringer og oppfølgingen i etterkant av at investeringen er gjort. Argentum har også inkludert et spesifikt spørsmål knyttet til hvilke grep som gjøres for å hindre korrupsjon. I fjorårets rapportering ble det rettet et ekstra fokus på KPI-er knyttet til ESG-arbeidet, samt den finansielle effekten av arbeidet med ESG i porteføljeselskapene. I tillegg til spørsmålene vi stilte forvalterne i fjor, har vi i årets rapportering i tillegg inkludert følgende spørsmål:

- Et utfyllende spørsmål om styret/corporate governance. Argentum stilte et spørsmål til forvalterne om den optimale sammensetningen av styret i porteføljeselskapene. Bakgrunnen for dette var å få et bedre innblikk i hva forvalterne vektlegger i arbeidet med styresammensetningen i porteføljeselskapene.
- Et mer spesifikt spørsmål om utviklingen av KPI-er og fremtidig rapportering til investorer. Her ønsket Argentum å skaffe bedre innsikt i hvilke planer forvalterne hadde framover, både med tanke på utviklingen av KPI-er for porteføljeselskapene og med tanke på den generelle rapporteringen til investorer knyttet til samfunnsansvar.
- Et eget spørsmål knyttet til hva forvalterne forventer av investorene. For å bidra til å styrke vårt eget arbeid med samfunnsansvar, og siden Argentum er opptatt av dialog i oppfølgingen av forvalterne, ble det inkludert et spørsmål om hvilke forbedringer forvalterne ønsket seg fra investorenes side knyttet til arbeidet med samfunnsansvar.
- En vurdering av om man ser sitt eget arbeid med ESG som en styrke sammenlignet med andre aktører i bransjen. Argentum ønsket her en egevaluering fra forvalterne, for å undersøke om de ser på arbeidet

med ESG som noe som kan bidra til å gi dem et konkurransefortrinn.

Spørsmålene Argentum har stilt forvalterne er:

1. **Policies and guidelines**

- A) Our record shows that we received your latest version of ESG policies/guidelines in XXXX Please confirm that this is the most recent version, or please share with us the new one.
- B) How often are your responsible investment guidelines and policies evaluated?
- C) Please state if there have been any breaches on ESG policies/guidelines in 2015.

2. **During the due diligence process / pre-investment phase**

- A) To what extent are ESG factors included in the due diligence processes when evaluating new investments?
  - I) Please list the ESG factors assessed in a DD process

3. **During the ownership period**

3.1 **Environmental factors**

- A) To what extent is the potential environmental impact of the portfolio companies' business operations assessed?
- B) How has any potential risk(s) or negative impact(s) been mitigated or resolved?

3.2 **Social factors**

- A) To what extent is an assessment of social factors being conducted?
- B) How has any negative issues been addressed and/or resolved?

3.3 **Corporate Governance**

- A) What measures are taken to ensure good corporate governance and sound ESG practices in the portfolio companies?
- B) What do you see as the optimal composition of Board of Directors in the portfolio companies?

3.4 **Anti-corruption measures** (a part of corporate governance)

- A) Does any of your portfolio companies have operations in areas where corruption typically is widespread?
  - I) If yes, which company(-ies), and what anti-corruption measures have been taken?
  - II) How are these measures being monitored?

4. **Reporting on ESG factors**

- A) How do your portfolio companies report to you on ESG-related issues?
- B) Please specify if any Key Performance Indicators (KPIs) have been developed.
  - I) Are there any future plans of developing/implementing KPIs for the portfolio companies?
- C) What are your future plans on any development in terms of ESG-reporting to LPs?
- D) Please comment on any improvements from the LP-side that you would like to see going forward

concerning ESG

5. Value creation related to ESG

- A) To what extent do you see that ESG related work has had a positive impact on earnings in any of your portfolio companies? Please comment.
- B) Please highlight any other positive externalities related to ESG work in the portfolio companies on the community and other stakeholders.
- C) Do you think that the ESG-reputation of your firm and your portfolio companies is a way of gaining competitive advantage vs peers? (Yes / no / not sure). Please comment.

Basert på rapporteringen vi har mottatt, er det tydelig at forvalterne er svært bevisste på arbeidet med ESG i porteføljeselskapene. Stort sett alle forvalterne som fremdeles investerer aktivt har inkludert spørsmål knyttet til ESG i due diligence-prosessen (fasen i forkant av investeringsbeslutningen). Fondene som ikke har inkludert dette, er hovedsakelig fond som allerede har fullført sin investeringsperiode, og denne evalueringen er derfor ikke relevant. Noen forvaltere rapporterer også at de har avslått investeringer på bakgrunn av funn knyttet til ESG i due diligence-prosessen.

Forvalterne har også fokus på å følge opp miljømessige og sosiale faktorer i porteføljeselskapene. For selskaper der miljømessige faktorer er spesielt relevant, gjennomføres det ofte en *environmental due diligence* (ekstern analyse og rapport av miljømessige aspekter) av eksterne rådgivere i forkant av investeringen. Det utarbeides også planer og tiltak som følges opp i løpet av eierperioden. Sosiale faktorer følges også opp, og tiltak iverksettes ved behov. Forvalterne er opptatt av god eierstyring og arbeider for dette via styret. På spørsmålet om optimal styresammensetting, er gjerne forvalterne representert med en eller to personer i styret i porteføljeselskapene. Styreformannen er i mange tilfeller uavhengig. Forvalterne understreker behovet av å ha et styre med kompetanse og erfaring.

For arbeidet knyttet til anti-korrupsjon, viser rapporteringen vi har mottatt at forvalterne som har porteføljeselskaper med operasjoner i land der korrupsjon er utbredt, har en bevissthet rundt dette og har etablert gode rutiner og retningslinjer for å følge opp og unngå dette.

Arbeidet med å utvikle KPI-er knyttet til ESG varierer blant forvalterne. Vi ser at dette er noe som stadig flere forvaltere fokuserer på, der de arbeider aktivt for å utvikle dette. Mange ser behovet for å ha spesifikke KPI-er knyttet til hvert enkelt porteføljeselskap, i stedet for generelle KPI-er på tvers av porteføljen. Selv om noen forvaltere ligger langt framme og har KPI-er som rapporteres videre til investorene, er dette ikke vanlig i bransjen foreløpig. En positiv trend, er at mange forvaltere inkluderer ESG-rapportering i sin kvartalsrapportering til investorene.

Forvalterne er opptatt av å ha en god dialog med investorene knyttet til arbeidet med ESG. Noen forvaltere har også påpekt at de synes Argentum arbeider bra med dette. En del forvaltere har trukket fram at de ønsker en mer standardisert rapportering fra investorenes side.

Den finansielle effekten av arbeidet med ESG, er i mange tilfeller vanskelig å isolere fra andre tiltak som gjøres i selskapet. Argentum har likevel mottatt konkrete eksempler på at arbeid med ESG har hatt en positiv finansiell effekt i porteføljeselskapene, og mange forvaltere tror også at dette er noe som vil komme tydeligere frem senere i eierskapsperioden og/eller ved et salg. Mange av selskapene bidrar også til samfunnet på andre måter; både som viktige arbeidsgivere og gjennom andre sosiale tiltak. På spørsmålet om forvalterne ser på sitt arbeid med ESG som et konkurransefortrinn, svarer forvalterne:

Do you think that the ESG-reputation of your firm and your portfolio companies is a way of gaining competitive advantage vs peers?

Yes

No

Not Sure

N/A

Som vist i tabellen, mener flertallet av forvalterne at et godt arbeid med ESG bidrar til å skape konkurransefortrinn. Noen faktorer som trekkes fram er at dette gjelder både med tanke på å være attraktiv som arbeidsgiver, å tiltrekke seg kapital fra investorer, og i forbindelse med kjøps- og salgsprosesser.

I likhet med i fjor har Argentum også i år bedt forvalterne gjennomføre en evaluering av porteføljen, der vi har bedt forvalterne svare på spørsmål knyttet til de ulike porteføljeselskapene, og om de anser at selskapene i porteføljen har en høy, medium eller lav risiko knyttet til hovedpunktene i UN Global Compact. Argentum har mottatt rapportering på 406 underliggende porteføljeselskaper, som tilsvarer 78,1 % av de underliggende selskapene i porteføljen. Dette er på samme nivå med fjoråret, da vi mottok rapportering fra 415 underliggende porteføljeselskaper (79,2 %). Rapporteringen er som følger:

Indikator	Menneskerettigheter	Arbeidslivsstandarder	Miljø	Anti-korrupsjon
Andel lav risiko	93,60 % (92,30 %)	95,10 % (93,00 %)	81,00 % (84,30 %)	80,30 % (80,70 %)
Andel medium risiko	6,20 % (7,70 %)	4,90 % (6,70 %)	18,50 % (15,40 %)	19,20 % (18,80 %)
Andel høy risiko	0,20 % (0,00 %)	0,00 % (0,20 %)	0,50 % (0,20 %)	0,50 % (0,50 %)

Rapporteringen viser at det hovedsakelig rapporteres om en lav risiko knyttet til Global Compact-kriteriene. Spesielt for menneskerettigheter og arbeidslivsstandarder vurderes risikoen å være lav, mens det er noen flere selskaper som vurderes til medium risiko knyttet til miljø og anti-korrupsjon. Siden rapporteringen her er knyttet til risiko, skyldes dette hovedsakelig at porteføljeselskapene opererer i en bransje eller et område med en viss risiko. På punktet knyttet til miljø, gjelder dette spesielt produksjonsselskaper. På punktet knyttet til korrupsjon, er dette selskaper som har operasjoner/underleverandører i land eller områder der korrupsjon er mer utbredt. Forvalterne som opererer i områder der korrupsjon er utbredt, har etablert gode rutiner for å følge opp porteføljeselskapene med tanke på dette.

Sammenlignet med fjoråret er den største differansen knyttet til punktet miljø, der noen flere selskaper vurderes til medium risiko. Sammenlignet med fjoråret er differansen her liten, og utviklingen skyldes sammensetningen av porteføljen og ikke selskappspesifikke forhold. Som man kan se av rapporteringen, har man også mottatt rapportering på et fåtall selskaper som befinner seg i høyrisikozonen. Argentum har fulgt opp forvalterne for å få nærmere informasjon om disse spesifikke selskapene. Risikoen er hovedsakelig knyttet til bransje/land, og det er mer generelle årsaker som ligger til grunn for risikovurderingen enn selskappspesifikke årsaker.

[1] Her rapporterer vi om det ligger til grunn eksterne eller interne retningslinjer.

[2] Punktet knyttet til tilfredsstillende retningslinjer- tar utgangspunkt i om forvalterne har gjort et eget arbeid med å utvikle en ESG-policy, og ikke kun henviser til nasjonale/internasjonale retningslinjer.

Rapportering av brudd på anerkjente prinsipper for ansvarlige investeringer

I dialogen med fondene spørres det eksplisitt om de kjenner til brudd på etiske retningslinjer og avtaleverk. Argentum har mottatt rapportering om to brudd på forvalternes ESG-policy i 2015. Ved rapportering av brudd, vektlegger Argentum hvordan bruddet er håndtert, og hvilke tiltak og rutiner som er implementert for å hindre gjentagelser. De rapporterte bruddene er blitt håndtert på en tilfredsstillende måte av forvalterne.

Tiltak og fokus fremover

Argentum registrerer at den positive utviklingen knyttet til arbeidet med ESG i porteføljen har fortsatt i 2015. Flertallet av forvalterne arbeider aktivt for å videreutvikle sin ESG-policy, og vil fortsette dette arbeidet fremover. Etter at forvalterne har utviklet gode rutiner for å inkludere ESG-faktorer i forkant av investeringene, vil den naturlige videreutviklingen være knyttet til bruk av KPI-er i oppfølgingen av investeringene og rapportering til investorene.

Argentum vil fremover fortsette arbeidet med å sikre at våre krav rundt ESG blir ivaretatt i avtaleverket ved kommitteringer til nye fond, samt å følge opp eksisterende forvaltere knyttet til arbeidet med ESG i porteføljen. Et spesielt fokusområde i 2016 vil være å videreutvikle de interne prosessene knyttet til arbeidet med samfunnsansvar i investeringsvirksomheten, samt å styrke oppfølgingen av eksisterende forvaltere i arbeidet med samfunnsansvar.

Argentums virksomhet

Argentum skal, iht. punkt A15 i de etiske retningslinjene, årlig utarbeide en rapport om samfunnsansvar for egen virksomhet. Denne rapporten er basert på utvalgte indikatorer fra FNs Global Reporting Initiative (GRI). Dette er et sett av standardiserte rapporteringsindikatorer for samfunnsansvar som er blitt akseptert som en global standard.

GRI-indikatorer

GRI består av over 80 indikatorer for økonomiske, sosiale og miljømessige resultater, med noen kjerneindikatorer som det skal rapporteres på, med mindre disse anses som ikke-vesentlige for bedriften.

GRI er et sett generelle rapporteringsindikatorer som benyttes i en rekke bransjer, der mange av indikatorene er mest relevante for større foretak. Argentum har eksempelvis ikke produksjon eller egne bygg, men operer som kapitalforvalter. Selskapet har derfor valgt å rapportere på et utvalg av GRI-indikatorene som er relevante for selskapet og selskapets drift.

Under følger en oversikt over de parameterne Argentum rapporterer på knyttet til GRI.

Indikator	Status 2015	Status 2014
Gjenvinning (papir og IT)	43,00 %	43,00 %
Tjenestereiser karbonekvivalenter	24,7 tonn	53,1 tonn
Tjenestereiser karbonekvivalenter - Pr. Årsverk	1,1 tonn	2,2 tonn
Sykefravær	2,57 %	4,26 %
Kvinneandel	31,80 %	41,70 %
Kompetansebygging (pr. ansatt)	7 timer	17 timer

Miljøindikatorer

Argentums virksomhet medfører reisevirksomhet. I 2015 medførte utslippene fra dette 24,7 tonn CO₂-ekvivalenter, mens tilsvarende tall for 2014 var 53,1 tonn CO₂-ekvivalenter. Dette innebærer en kraftig nedgang på hele 53,4 % sammenlignet med 2014. Denne nedgangen gjenspeiles også i utslippene pr. ansatt, som har blitt halvert fra 2,2 tonn i 2014 til 1,1 tonn pr. ansatt i 2015. Dette er de laveste utslippene – både totalt og pr. ansatt – siden Argentum begynte å rapportere på GRI-faktorer i 2010.

Bakgrunnen for den kraftige nedgangen i utslippene er mindre reiseaktivitet i selskapet. En av hovedårsakene til dette, er at man i utstrakt grad bruker selskapets videokonferanseutstyr til selskapets interne møter. Samtidig har sannsynligvis reiseaktiviteten i selskapet vært lavere enn i et normalår i 2015. De tre foregående årene lå utslippene på rundt 50 tonn CO₂-ekvivalenter, og det er rimelig å anta at utslippene over tid vil ligge på disse nivåene.

Argentum har avtale med ekstern part om gjenbruk av utrangert IT- utstyr, og vi stiller krav til våre

leverandørers miljøsertifisering. Argentum har også etablert miljøtiltak vedrørende papirgjenvinning og i 2015 ble 43 prosent av papirforbruket resirkulert. Dette er på samme nivå som fjoråret.

Sosiale indikatorer

Argentums virksomhet talte 22 ansatte ved utgangen av 2015, sammenlignet med 24 ansatte ved inngangen til året. Antall årsverk i 2015 var 22,3, som er benyttet ved gjennomsnittsberegninger i denne rapporten der inngenting annet er oppgitt. Sykefraværet utgjorde 2,6 prosent av total arbeidstid i 2015, sammenlignet med 4,3 prosent i 2014. Dette er det laveste sykefraværet som er registrert siden 2010, etter at man har hatt en økning i de tidligere årene.

Argentum bestreber likestilling og hadde en kvinneandel på 31,8 prosent i 2015, sammenlignet med 41,7 prosent i 2014. Dette er litt lavere enn fjoråret og skyldes avgang. På avdelingsledernivå var kvinneandelen 50 prosent. Likestilling og et godt arbeidsmiljø er viktig for Argentum, og Argentum er opptatt av at dette skal gjenspeiles i selskapet. Dette inkluderer like muligheter for alle ansatte. Argentums virksomhet er innenfor en bransje hvor menn tradisjonelt er dominerende. Argentum bruker bevisst begge kjønn i selskapets promoteringsmateriell, samt i rekrutteringsarrangement rettet mot nye ansatte og selskapet vurderer alltid kandidater av begge kjønn. Argentum arbeider kontinuerlig for å fremme likestilling og å styrke arbeidet på dette området. I 2015 signerte Argentum en støtteerklæring for «Women's Empowerment Principles», et FN-initiativ for å fremme det globale arbeidet for likestilling.

Kompetansebygging/kursing per ansatt var i gjennomsnitt syv timer i 2015, en nedgang sammenlignet med 2014. Bakgrunnen for dette er at ingen ansatte har gjennomført lengre kurs i 2015. I en liten organisasjon som Argentum, vil slike kurs bidra til å trekke opp totalen for organisasjonen. En annen årsak til nedgangen, er at det ikke har vært gjennomført kurs for nyansatte i 2015. Argentum vil fremdeles ha fokus på å utvikle de ansattes kompetanse, og har blant annet arrangert en intern fagsamling i 2015 samt et internt oljeseminar i 2016.

Økonomiske indikatorer

Andelen av Argentums verdiskaping som tilfaller eier, målt ved fordelingen av selskapets inntekter i 2015, er 86 prosent, sammenlignet med 92 prosent i 2014. De ansattes andel har økt fra én til fire prosent. Andelen som går til det offentlige har økt fra én til tre prosent, mens leverandørenes andel har økt fra tre til syv prosent. Årsaken til endringene sammenlignet med fjoråret, er at inntektene ikke var like høye og en lavere andel av verdiskapingen tilfaller dermed selskapets eiere gjennom utbytte og verdistigning i porteføljen.

Synliggjøring

Argentum rapporterer årlig på arbeidet med samfunnsansvar i den årlige samfunnsansvarsrapporten. I tillegg oppsummeres statusen på arbeidet knyttet til samfunnsansvar i selskapets årsrapport. Det avholdes også et årlig møte med Nærings- og fiskeridepartementet om arbeidet med samfunnsansvar.

Som medlem av UN Global Compact, rapporterer Argentum på arbeidet knyttet til samfunnsansvar. Argentum rapporterte for første gang i 2013, og har gjennomført sin tredje rapportering i 2015. Denne rapporten er tilgjengelig på Global Compact-organisasjonen sine hjemmesider. I tillegg til årsrapportene er også Argentum sine etiske retningslinjer og våre rapporter om samfunnsansvar tilgjengelig på våre nettsider:

www.argentum.no

Argentum ble medlem av nyetablerte Norsif, Norsk forum for ansvarlige og bærekraftige investeringer, i 2013. Norsif er en uavhengig forening for kapitaleiere, forvaltere, tjenestetilbydere og bransjeorganisasjoner med interesse for ansvarlig og bærekraftig forvaltning. Argentum har vært aktive i organisasjonen siden starten og har også vært representert i foreningens arrangements-komite. Våren 2015 tok Argentum initiativet til et seminar Norsif arrangerte i samarbeid med NVCA, knyttet spesifikt til ESG og private equity.

Argentum ønsker å samarbeide tett med norske og internasjonale investorer for å utvikle arbeidet med samfunnsansvar. Selskapet deltok blant annet på Private Equity International og UN PRI sitt Responsible Investment Forum i 2015, og holdt et innlegg hos PwC om arbeidet knyttet til samfunnsansvar. Argentum har jevnlig dialog med investorer og forvaltere knyttet til arbeidet med ESG, og har også bistått forvaltere i arbeidet med deres utvikling av prosesser og rutiner knyttet til samfunnsansvar. Argentum vil fortsette dialogen med norske og internasjonale investorer knyttet til arbeidet med samfunnsansvar i 2016.